

جمهوری اسلامی ایران
وزارت میراث فرهنگی و ارشاد اسلامی

مشخصات سند

عنوان سند: شیوه‌نامه فرست مطالعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی در جامعه و صنعت

شماره سند: عتف_ش_۳۲۰۱	نوع سند: شیوه‌نامه
صفحه: ۱	ویرایش: ۱

اقدام کنندگان

امضا	واحد سازمانی	نام و نام خانوادگی	اقدامات
	دفتر سیاست‌گذاری فناوری	محمدسعید سیف	تهریه‌کننده:
	معاون پژوهش و فناوری	مسعود برومید	تأییدکننده:
	وزیر علوم تحقیقات و فناوری	منصور غلامی	تصویب‌کننده:

امضا	شماره و تاریخ صورتجلسه	نام و نام خانوادگی دبیر	مرجع تأیید و ثبت
	جلسه شماره: ۱۳۹۷/۰۶/۱۷	مسعود شمس‌بخش	جلة شورای معاونان

تاریخ و شماره ابلاغ سند	لسمت	بروینه	مرجع نگهداری سند
	۰۲	۳	دفتر وزارتی

شماره: عتف_ش_۲۲۰۱	تاریخ: ۱۳۹۷/۰۶/۱۷	ویرایش: ۰۱	نیوونامه فرصت مطالعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی در جامعه و صنعت	 پژوهشگاه دانشگاه‌ها و مؤسسات جمهوری اسلامی ایران
صفحه: ۲	از:	۷		

فهرست مطالب

۳	مقدمه
۳	مادة ۱. تعاريف و اختصارات
۳	مادة ۲. اهداف
۴	مادة ۳. شرایط اجرای دوره فرصت مطالعاتی
۵	مادة ۴. ضوابط و شرایط متقاضی
۵	مادة ۵. الزامات متقاضی
۶	مادة ۶. الزامات واحد عملیاتی
۶	مادة ۷. امتیازات و اقدامات اجرایی مؤسسه
۷	مادة ۸. گزارش فرصت مطالعاتی

همه اطلاعات موجود در این سند متعلق به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و حقوق قانونی آن محفوظ است.

شماره: عتف_ش_۳۲۰۱	ویرایش: ۱	تاریخ: ۱۴۹۷/۰۶/۱۷	صفحه: ۳	از: ۷
شیوه‌نامه فرصت مطالعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی در جامعه و صنعت			 هیئت علمی کمیته تحقیقات و فناوری	

مقدمه

این شیوه‌نامه به منظور برقراری ارتباط قوی و منسجم میان دانشگاه یا پژوهشگاه با بخش‌های جامعه و صنعت در همه حوزه‌های علمی، همچنین عملیاتی کردن یافته‌های اعضای هیئت علمی و آشنایی آنان با نیازهای واقعی صنعت و جامعه تدوین شده است. فرصت‌های مطالعاتی اعضای هیئت علمی مؤسسه در جامعه و صنعت زمینه مناسبی را برای ارتقای توانمندی‌ها و مهارت‌های ایشان در کسب دانش بومی و انتقال یافته‌های پژوهشی به جامعه فراهم می‌سازد. در طی فرصت مطالعاتی، عضو هیئت علمی در واحد عملیاتی دولتی یا غیردولتی (شامل بخش‌های صنعتی، اجتماعی و فرهنگی، اقتصادی، خدماتی، و کشاورزی) یا مراکز پژوهشی مرتبط با صنایع و رشته‌های فعال مؤسسه حضور می‌یابد. به منظور حفظ انسجام و جلوگیری از بروز مشکل در وظایف واحدهای سازمانی در مؤسسه باید ظرفیت اعزام اعضای هیئت علمی به گونه‌ای تعیین گردد که خلی ب وظایف آموزشی و پژوهشی مؤسسه وارد نشود.

ماده ۱. تعاریف و اختصارات

وزارت عتف: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مؤسسه: کلیه مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری دارای مجوز از وزارت عتف

هیئت علمی: آن دسته از اعضای هیئت علمی تمام وقت مؤسسه که دارای مدرک دکترا هستند.

صنعت: سازمان دولتی یا غیردولتی فعال در بخش‌های آموزشی، تربیتی، اجتماعی، اقتصادی، صنعتی، تجارتی و پژوهشی

واحد عملیاتی: بنگاه‌ها یا سازمان‌های فرهنگی و صنعتی، واحدهای پژوهش و توسعه، اقتصادی یا خدماتی دولتی یا غیردولتی که متقاضی حضور عضو هیئت علمی در زمینه تخصصی خاص در واحد خویش‌اند.

فرصت مطالعاتی: دوره حضور عضو هیئت علمی واحد شرایط مؤسسه است که در مدتی معین در واحد عملیاتی به پژوهش و مطالعه می‌پردازد.

ماده ۲. اهداف

۱-۱. کمک به افزایش شناخت اعضای هیئت علمی مؤسسه‌ها از فضای کار واقعی در جامعه و صنعت

۱-۲. تقویت ارتباط مؤسسه با جامعه و صنعت، همچنین گسترش همکاری‌های پایدار علمی و پژوهشی

بین مؤسسه و واحد عملیاتی

همه اطلاعات موجود در این سند متعلق به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و حقوق قانونی آن محفوظ است

شماره: عتف_ش_۲۲۰۱	تاریخ: ۱۷/۰۶/۱۳۹۷	ویرایش: ۱	نیوونامه فرصت مطالعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی در جامعه و صنعت	 بررسی و تحلیل دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی
صفحه: ۷	از:	۴		

- ۳-۲. استفاده مفید و مؤثر از امکانات، آزمایشگاهها و تجهیزات واحدهای عملیاتی
 ۴-۲. جهتدهی به پژوهش‌های مؤسسه و گسترش دانش و فناوری کاربردی مورد نیاز جامعه و صنعت
 ۵-۲. انتقال و ترویج یافته‌های جدید دانش و فناوری مؤسسه به جامعه و صنعت با هدف ارتقای توان علمی و فنی واحدهای عملیاتی
 ۶-۲. کمک به رفع مشکلات علمی و تخصصی واحدهای عملیاتی
 ۷-۲. شناسایی مشکلات واحدهای عملیاتی از لحاظ تنوع و کیفیت محصول یا خدمات، قیمت، زمان تحویل و ... و طرح پیشنهاد و راهکار برای حل آنها
 ۸-۲. شناسایی فناوری‌های مورد نیاز^۱ و طرح پیشنهاد برای تدوین یا انتقال فناوری به واحدهای عملیاتی
 ۹-۲. مشارکت در سیاست‌گذاری و تعریف طرح برای اصلاح فرآیندها و محصولات و توسعه پایدار اقتصادی کشور، مانند مصرف بهینه انرژی، ارتقای سلامت و ایمنی، و بهبود محیط‌زیست مردم

ماده ۳. شرایط اجرای دورهٔ فرصت مطالعاتی

- ۱-۳. درخواست عضو هیئت علمی به همراه برنامه مطالعاتی بر اساس الگوی مؤسسه
 ۲-۳. بررسی و تأیید درخواست هیئت علمی در مجازی رسمی مؤسسه
 ۳-۳. هماهنگی با واحد عملیاتی برای انعقاد قرارداد یا تفاهم‌نامه پژوهشی بین مؤسسه و واحد عملیاتی
 ۴-۳. صدور حکم مأموریت و معرفی عضو هیئت علمی به واحد عملیاتی
 ۵-۳. حضور هیئت علمی در واحد عملیاتی تمام وقت (۵ روز کاری در هفته) یا پاره‌وقت (دست کم ۲ روز کاری در هفته) است.
 ۶-۳. واحدهای عملیاتی دولتی یا غیردولتی هستند و وظایف و فعالیت‌های اعلام شده برای اجرای فرصت مطالعاتی باید کاملاً علمی، پژوهشی و فناورانه باشد و مؤسسه انطباق آن با نیازهای پخش مربوطه و تخصص عضو هیئت علمی را تأیید کند.
 تبصره ۱. مؤسسه باید تکالیف عضو هیئت علمی را در قبل مؤسسه در شرایط حضور، غیبت یا نیمه‌وقت بودن را به روشنی مشخص کند. همچنین چگونگی هدایت دانشجویان تعهد شده و روش تدریس توافق شده اعلام شود.

۱. Technology gap analysis.

شماره: عتف_ش_۳۲۰۱	شیوه‌نامه فرصت مطالعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی در جامعه و صنعت	 بسیج دانشجویی هیئت علمی، تحقیقات و نوآوری
ویرایش: ۱	تاریخ: ۱۳۹۷/۰۶/۱۷	
صفحه: ۵	از: ۷	

ماده ۴. ضوابط و شرایط متقاضی

- ۱-۴. رشته و تخصص عضو هیئت علمی با نیازهای واحد عملیاتی مرتبط باشد.
- ۲-۴. عضو هیئت علمی متقاضی استفاده از فرصت مطالعاتی می‌باشد در دو سال گذشته رکود علمی نداشته باشد.
- ۳-۴. دوره فرصت مطالعاتی در جامعه و صنعت برای اعضای هیئت علمی در دوره پیمانی دست کم ۶ ماه تمام وقت یا ۱۲ ماه نیمه وقت و در دوره رسمی آزمایشی ۳ ماه تمام وقت یا ۶ ماه نیمه وقت است.
- تبصره ۲. بر اساس بندهای د ماده ۱۲ و ۱۴ آیین‌نامه استخدامی برای تبدیل وضعیت اعضای هیئت علمی که از ابتدای سال ۱۳۹۸ دوره پیمانی یا رسمی آزمایشی را آغاز می‌کنند گذراندن فرصت مطالعاتی در جامعه و صنعت الزامی است.
- ۴-۴. اعضای هیئت علمی دارای مرتبه علمی دانشیار و استادی نیز با گذراندن دوره‌های تمام وقت ۳ ماهه یا پاره وقت ۶ ماهه از مزایای تشویقی فرصت‌ها بهره‌مند می‌شوند. مؤسسه می‌تواند آیین‌نامه ترفیع خود را به گونه‌ای اصلاح کند که امتیازات مربوطه برای استادان و دانشیاران اعزام‌شونده به فرصت مطالعاتی در نظر گرفته شود.
- ۵-۴. برای استفاده مجدد از فرصت مطالعاتی (جز فرصة‌های مطالعاتی الزامی در دوره‌های پیمانی و رسمی آزمایشی) می‌باشد دست کم ۵ برابر زمان دوره فرصت مطالعاتی قبلی از اتمام آن دوره گذشته باشد. مدت استفاده از مخصوص بدون حقوق نیز به این مدت اضافه می‌شود.
- تبصره ۳. در موارد بسیار خاص، با تشخیص هیئت رئیسه در خصوص اینکه عضو هیئت علمی از تجربه کافی در صنعت یا جامعه برخوردار است یا در رشته‌هایی که امکان فرصت مطالعاتی فراهم نباشد مؤسسه شرایط جایگزین تعیین و اجرا می‌کند.

ماده ۵. الزامات متقاضی

- ۱-۵. در دوره‌های تمام وقت حضور عضو هیئت علمی در واحد عملیاتی تمام وقت است و در مشاوره و راهنمایی دانشجویان فعالیت می‌کند. در دوره‌های پاره وقت واحد موظف به نصف تقلیل می‌باشد.
- ۲-۵. عضو هیئت علمی در دوره فرصت مطالعاتی مجاز به اشتغال در سازمان دیگری نیست.
- ۳-۵. ضروری است عضو هیئت علمی برنامه حضور خود را در واحد عملیاتی اعلام کند و هر ماه پیشرفت کار خود را به معاونت پژوهشی مؤسسه گزارش دهد. در انتهای قرارداد نیز ارائه گزارش کامل الزامی است.
- ۴-۵. متقاضی می‌باشد در انتهای دوره دستاوردهای آن را به همراه راهکارها و پیشنهادهای اصلاحی برای بهبود امور و موضوعات مهم پژوهشی بر اساس ماده ۷ و ۸ شیوه‌نامه حاضر گزارش دهد.

همه اطلاعات موجود در این سند متعلق به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و حقوق قانونی آن محفوظ است

شماره: عتف_ش_۳۲۰۱	شیوه‌نامه فرست مطالعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی در جامعه و صنعت	
ویرایش: ۱	تاریخ: ۱۳۹۷/۰۶/۱۷	
صفحه: ۷	از: ۶	تا: ۷

ماده ۶. الزامات واحد عملیاتی

۶-۱. واحد عملیاتی موظف است در طول فرست مطالعاتی امکانات و تسهیلات مورد توافق درج شده در برنامه پژوهشی عضو هیئت علمی را رسماً تأیید و تأمین کند. برنامه کاری فرست مطالعاتی و نامه تأیید واحد عملیاتی از پیوست‌های قرارداد بین مؤسسه و واحد عملیاتی است.

۶-۲. واحد عملیاتی بر اساس مقررات داخلی خود به عضو هیئت علمی از طریق عقد قرارداد پژوهشی با مؤسسه حق التحقیق پرداخت می‌کند. مؤسسه از این نوع قراردادها بالاسری کسر نمی‌کند.

۶-۳. در صورت اعلام واحد عملیاتی به تأمین منابع مالی برای اجرای برنامه پژوهشی عضو هیئت علمی، در اسرع وقت برنامه‌ریزی و برای تأمین هزینه‌های اعلام شده اقدام کند. طبق قرارداد، عضو هیئت علمی ضمن رعایت ضوابط و مقررات مربوطه در پایان دوره فرست مطالعاتی حساب خود را تسویه می‌کند و موارد را به اطلاع مؤسسه خود می‌رساند.

۶-۴. واحد عملیاتی هیئت علمی را به منظور نشر نتایج تحقیقات عضو یا دریافت اطلاعات نوین فناورانه به سمینارها و کنگره‌های علمی بین‌المللی اعزام می‌کند. مقالات با توافق واحد عملیاتی چاپ می‌شود. درخصوص مالکیت فکری نتایج حاصل از پژوهش‌ها در طی این دوره بر اساس توافق بین مؤسسه و واحد عملیاتی تصمیم‌گیری می‌شود.

ماده ۷. امتیازات و اقدامات اجرایی مؤسسه

۷-۱. مؤسسه در خصوص هماهنگی با واحدهای عملیاتی و تأیید محل فرست مطالعاتی اقدام اجرایی می‌کند.

۷-۲. مؤسسه حقوق و مزایای عضو هیئت علمی را مطابق با حکم استخدامی وی پرداخت می‌کند.

۷-۳. ضروری است مؤسسه دوره فرست مطالعاتی را در زمرة امتیازات کار اجرایی در نظر گیرد و در ترقیع، امتیازات اجرایی ارتقای مرتبه و سهمیه پذیرش دانشجویان تحصیلات تكمیلی اعضای هیئت علمی لحاظ نمایند.

۷-۴. مدت دوره فرست مطالعاتی در شرایط پاره‌وقت بر اساس میزان حضور عضو هیئت علمی در واحد عملیاتی محاسبه می‌شود.

۷-۵. عضو هیئت علمی در طول دوره از حمایت‌ها و تسهیلات واحد عملیاتی متابع بهره‌مند می‌شود.

۷-۶. مؤسسه‌ها به صلاح‌الدید در مدت فرست مطالعاتی برای گسترش دوره‌ها از عضو هیئت علمی خوبیش پشتیبانی مالی می‌کنند.

شماره: عتف_ش_۳۲۰۱	تاریخ: ۱۴/۰۶/۱۷	ویرایش: ۱	شیوه‌نامه فرصت مطالعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی در جامعه و صنعت	 بررسی و تحریک هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی
صفحه: ۷	از:	۷		

ماده ۸. گزارش فرصت مطالعاتی

۱-۸. استفاده کنندگان از فرصت مطالعاتی موظف‌اند در پایان هر مقطع گزارش پیشرفت کار خود را به مؤسسه ارسال کنند و حداقل ۳ ماه پس از پایان دوره مصوب، فرصت مطالعاتی درباره فعالیت خود به طور جامع گزارش دهند.

۲-۸. گزارش‌های فرصت مطالعاتی در مؤسسه اعزام کننده بررسی و ارزیابی می‌شود. مواردی همچون انجام کار شاخص در طول فرصت، برداشت‌های فنی و زمینه‌های همکاری و عقد قراردادهای بعدی به همراه افراد کلیدی در واحد عملیاتی مربوطه، طراحی دوره‌های آموزشی تخصصی کوتاه‌مدت با همکاری واحد عملیاتی، چاپ مقاله یا ثبت اختراع مرتبط با موضوع صنعت، توصیه برای بهبود وضعیت مدیریت فنی و منابع انسانی، و پیشنهاد اجرای طرح‌های پژوهشی از جمله معیارهایی است مؤسسه اعزام کننده جزئیات آن را بررسی و درباره آن اعلام نظر خواهد کرد.

۳-۸. مقبول نبودن گزارش منجر به رد شدن دوره و محرومیت از فرصت مطالعاتی بعدی خواهد شد.

۴-۸. پس از پایان دوره فرصت مطالعاتی عضو هیئت علمی با تعریف پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی دانشجویان خود در خصوص نیازهای واحد عملیاتی شرایط را در واحد عملیات ببهود می‌بخشد.

۵-۸. مؤسسه نتایج حاصل از اجرای طرح را هر سال حداقل تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد در پایگاه اطلاعاتی معاونت پژوهش و فناوری (مپا) بارگذاری می‌کند.

این شیوه‌نامه در ۸ ماده و ۵ تبصره در تاریخ ۱۴/۰۶/۱۷ به تصویب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از ابتدای سال ۱۳۹۸ لازم‌الاجراست.